

Dodatak smjernicama za pravedne prevoditeljske ugovore

Ugovori o „autorskom djelu stvorenom u radnom odnosu“

Izdavači sa sjedištem u SAD-u ili u Europi koji žele „uvesti“ inozemne modele ugovora koje smatraju povoljnijima mogli bi doći u iskušenje predložiti prevoditeljima ugovore o „autorskom djelu stvorenom u radnom odnosu“.

U skladu sa Zakonom o autorskim pravima SAD-a, ako je djelo „nastalo u radnom odnosu“, zakonskim autorom i prvotnim vlasnikom autorskog prava smatra se (fizička ili pravna) osoba za koju se to djelo izrađuje, a ne stvarni tvorac djela. U nekim se državama to zove „korporativno autorstvo“.

Odjeljkom 101. Zakona o autorskim pravima (glava 17. Zakonika SAD-a) „autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu“ određuje se kao:

1) djelo koje je zaposlenik stvorio u sklopu radnog odnosa; ili 2) **djelo koje je posebno naručeno za uporabu** kao doprinos kolektivnom djelu, kao dio filma ili drugog audiovizualnog djela, **kao prijevod**, dopunsko djelo, kompilacija, tekst s uputama, test, materijal s odgovorima na test ili atlas, **ako su se ugovorne strane izričito, u pisanom dokumentu koji su potpisale, suglasile s tim da se njihovo djelo smatra djelom stvorenom u radnom odnosu.**

U ugovorima o „autorskom djelu stvorenom u radnom odnosu“ prevoditelji nemaju nikakva prava na svoje djelo i uopće ih se ne smatra autorima.

To se razlikuje od odredaba nekih europskih država u skladu s kojima gospodarska prava na djelo koje je zaposlenik stvorio u sklopu radnog odnosa pripadaju poslodavcu ili od sličnih odredaba jer se: 1) tim odredbama zaposlenici uvijek priznaju kao stvarni autori i zadržavaju moralna prava i 2) takve odredbe ne protežu na samostalne djelatnike (*freelancere*).

Ugovori o „autorskom djelu stvorenom u radnom odnosu“ u suprotnosti su s načelima Bernske konvencije i s većinom zakona o autorskim pravima u europskim državama, ako već ne sa svim takvim zakonima. Stoga ih treba odlučno odbiti kao i svaku vrstu ugovora „uvezenog“ u bilo koju državu kojim se ne poštuju standardi i zakoni te države.

Primjer prevoditeljskog ugovora „o autorskom djelu stvorenom u radnom odnosu“ jest standardni ugovor *Babelcubea*, kojim se utvrđuje:

11. Vlasništvo. *Uz poštovanje ograničenja povezanih s gore spomenutim pravima izrade prevedenih knjiga i pravima distribucije koja Babelcubeu daje nositelj prava („nositelj prava“ znači autor izvornog teksta), nositelj prava zadržava sva prava, vlasništvo i interese povezane s knjigom i prevedenom knjigom, uključujući autorsko pravo na knjigu i autorsko pravo na prevedenu knjigu. Prevoditelj se slaže da je prevedena knjiga „autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu“ u punom opsegu koji dopušta važeće pravo, pri čemu je nositelj prava vlasnik svih autorskih prava na prevedenu knjigu. U dijelu u kojem prevedena knjiga ne ispunjava uvjete za djelo stvoreno u radnom odnosu, prevoditelj prenosi na nositelja prava sva prava, vlasništvo i interese povezane s pravom intelektualnog vlasništva koje bi*

prevoditelj mogao imati kada je riječ o prevedenoj knjizi, uključujući, ali se ne ograničavajući na sva autorska prava (među kojima su i moralna prava) na prevedenu knjigu. Prevoditelj pristaje potpisati svu dokumentaciju koja se razborito zahtijeva kao dokaz vlasničkih interesa i prava nositelja prava.